

JANIEK

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Vernederlandste vorm van Ianicus of Janicus, Latijnse vleivorm van Ianus of Janus wat op zich weer een verkorting is van Sebastianus.

Naam van Griekse oorsprong kan twee dingen betekenen:

- 1] 'man uit de stad Sebaste' (Grieks)
 - 2] 'verhevene', 'eerbiedwaardige' (Grieks)
- (vgl. het Latijnse 'augustus').

*

Sebastianus van Rome, Italië; martelaar met Fabianus; † 288.

Feest 20 januari.

*

Legende

"Sebastianus was afkomstig uit Narbonne en woonde in Milaan. Hij was een vurig christengelovige. De heidense keizers, Maximianus en Diocletianus mochten hem zo graag, dat zij hem tot aanvoerder hadden aangesteld over het eerste cohort; zo stond hij onmiddellijk onder hen persoonlijk. Hij daarentegen droeg het soldatenzwaard alleen maar om er vervolgde christenen mee te helpen en bij te staan. Maar de prefect gaf Sebastianus aan bij de keizer. Deze liet hem bij zich roepen en sprak: 'Ondankbare hond, ik heb je de eerste plaats gegeven in mijn paleis, en jij.. jij hebt niets anders gedaan dan mij en mijn goden tegengewerkt.' Sebastianus antwoordde: 'Ik heb zowel voor u als voor het Romeinse Rijk steeds gebeden tot mijn God die in de hemel is.' Diocletianus liet hem vastbinden aan een paal midden op het veld van de oorlogsgod Mars. Hij beval zijn soldaten hem met pijlen te doorboren. Welnu, de soldaten schoten zoveel pijlen op hem af dat hij er helemaal mee overdekt raakte en tenslotte meer weg had van een egel. Daarop lieten ze hem gewoon achter in de veronderstelling dat hij dood was. Een zekere Irene, weduwe van één van zijn collega-martelaars, kwam midden in de nacht met enkele leden van haar huishouding zijn lichaam ophalen met de bedoeling het een eerbare begrafenis te geven. Maar ze ontdekten dat de pijlen geen enkel vitaal lichaamsdeel hadden geraakt en dat hij nog ademde. Zij droegen hem dus naar Irene's huis, verzorgden zijn wonden en verpleegden hem tot al zijn kwetsuren waren genezen. Zijn christenvrienden kwam rond hem staan en rieden hem aan Rome te ontvluchten. Want als hij ontdekt zou worden, zou er geen enkele genade voor hem zijn. Maar Sebastianus voelde hoe dit niet een tijd was om zich te verbergen, maar juist moedig en standvastig voor zijn geloof uit te komen. Enkele dagen na zijn marteling stelde Sebastianus zich op op de trappen van het paleis en riep de twee keizers ter verantwoording voor het kwaad dat zij de christenen aandeden. En de keizers zeiden tot elkaar: 'Maar dat is toch Sebastianus die wij van de week hebben laten doden door pijlschoten?' Maar Sebastianus zei: 'De Heer heeft mij tot het leven willen terugroepen om nog één keer naar u toe te gaan en u te beschuldigen van het kwaad dat u de dienaren van Christus aandoet.' Maar de keizers lieten hem met roeden geselen tot de dood erop volgde; ze bevalen dat zijn lijk in het riool gegooid moest worden; dan zouden de christenen het niet kunnen komen zoeken om het als een heilig martelaarsrelikwie te vereren. Maar reeds de nacht daarop verscheen Sebastianus aan de heilige Lucina, openbaarde haar de plaats waar zijn lijk zich bevond en droeg haar op het te begraven vlak naast de apostelen. En dat gebeurde."

*

Sinds de 7e eeuw wordt hij vanwege zijn pijlen aangeroepen tegen de pest. Immers in Psalm 91,5 staat: "U hebt niets te duchten: noch de verschrikkingen van de nacht, noch de pijl die vliegt overdag." De pijl werd zinnebeeld voor de ziekte die - naar men geloofde - door engelen, of door God zelf, op de mensen werd afgestuurd. Daarnaast is hij patroon van zwakke, ziekelijke kinderen, van stervenden (omdat hij zelf nog enige tijd leefde na zijn martelingen) en van uitdragers van doden; van soldaten, kruisridders en oorlogsslachtoffers; van boogschutters, schuttersgilden, schutterijen en schuttersverenigingen; wapen- en vuurwerkfabrikanten, brandweerlieden, ijzerhandelaars, tingieters, metselaars, tuinders en hoveniers, leerlooiers, pottenbakkers, borstelmakers, -binders en -handelaars; van putten en bronnen (vanwege zijn legende).

Zijn voorspraak wordt ingeroepen bij verwondingen, vallende ziekte, pest en andere besmettelijke ziekten onder mensen en vee; en tenslotte tegen vijanden van de godsdienst.

*

Er zijn nog tientallen andere heiligen en zaligen die Sebastianus heten.